

Titel: Om onze welvaart

Spreker: J. Zijlstra

Partij: ARP

Jaar: 1967

OM ONZE WELVAART

Toespraak van Z.E. prof. dr. J. Zijlstra minister-president en minister van financiën

Interim-kabinet

Het is een voorrecht voor mij om vanmorgen een kort woord tot u te mogen spreken. Als ik een andere uitdrukking zou mogen gebruiken voor kort woord, dan zou ik ook kunnen ik stel mij voor een interim-toespraak tot u te houden. En als ik het nog verder zou moeten preciseren en verduidelijken, dan zou ik ook kunnen zeggen, dat het een overgangs-toespraak wordt, bijvoorbeeld tussen Berghuis en dan mag u verder kiezen tussen Berghuis en Biesheuvel of tussen Berghuis en Roolvink. Dat brengt mij vanzelf op dit interim-kabinet. Een interim- kabinet is een eigenaardig verschijnsel. Ik bedoel daarmee, dat het een kabinet is met een geheel eigen aard. U weet, dat dit interim-kabinet, dit overgangs-kabinet, het tweede is van deze soort, dat wij na de oorlog kennen. Wij hebben in 1958 ook zo'n interim-kabinet gehad. Ik ben niet zo bijzonder goed op de hoogte met de parlementaire geschiedenis van Nederland over een hele lange tijd, maar ik meen wel te weten, dat dit verschijnsel zich vroeger nooit heeft voorgedaan.

En nu is een van de typische problemen van zo'n kabinet, dat er groot verschil van mening kan bestaan en in feite ook bestaat over wat zo'n gezelschap van passanten - als ik het zo raag uitdrukken - wel en niet zou moeten doen.

Er zijn mensen, die zeggen: gij moet eigenlijk zo weinig mogelijk doen; als het even kan niets. Maar er zijn ook mensen die zeggen - en uiteraard is dat het standpunt, dat de leden van het kabinet in het algemeen innemen -, dat men alles moet worden nagelaten. Dat kan natuurlijk op hetzelfde neerkomen. Er zijn ook mensen die, dan het ene dan het andere standpunt innemen, die bijvoorbeeld zeggen: gij moet van het continentale plat afblijven, maar gij moet meer voor de werkgelegenheid doen. En om nu het wat vage terrein, want wij willen toch graag allemaal duidelijk zijn in deze dagen, van begrippen wat te verlaten en iets concreter te spreken over concrete problemen, zou ik over die twee punten, die ik zoéven noemde om te illustreren voor welke problemen zo'n interim- kabinet staat, iets willen zeggen, omdat het mij voorkomt, dat zij beide van groot actueel belang zijn. Dit kabinet staat in ieder geval op het standpunt, dat deze beide problemen wel door dit kabinet moeten worden aangepakt en dat zal ook gebeuren.

Werkloosheid

Ik begin met de werkloosheid, die op het ogenblik de aandacht in menig opzicht trekt. Er is verontrusting over de werkgelegenheid in Nederland en die verontrusting is terecht. Maar

wie die werkloosheid op tijd en doelmatig wil strijden, die moet weten wat de oorzaken van die werkloosheid zijn. Als men het juiste geneesmiddel wil zoeken, moet men eerst de kwaal kennen. Men moet eerst de diagnose stellen, voordat men kan overgaan tot de therapie. En nu is het, helaas, nogal heel duidelijk hoe het met die oorzaken is gesteld. De oorzaken van de werkloosheid van vandaag zijn gelegen in de inflatie van gisteren, als ik het zo mag uitdrukken.

Ik heb reeds enkele jaren gewaarschuwd, dat het zo zou moeten komen als de inflatoire ontwikkeling zou doorgaan. Daarbij is mij nogal verweten, dat ik te pessimistisch was. Ik moet bekennen, dat ik - als ik het niet juist heb gezien - niet pessimistisch genoeg ben geweest. Mij is ook wel verweten, dat mijn vrees niet werd ingegeven door eerlijke zakelijke bezorgdheid, maar door politieke overwegingen. Ik vind dit een suggestie die geen recht heeft op enig commentaar (Applaus). Behalve dan dit applaus, dat ik zeer op prijsstel.

Nu heeft gisteravond een televisie-spreker gezegd — en zo kom ik er op, een mens moet tenslotte actueel zijn - dat het feit, dat deze waarschuwingen zijn geuit, nooit met zich mee zou mogen brengen, dat men daarom nu maar lijdelijk zou mogen aanzien wat er gebeurt. Daarin had deze televisie-spreker volkomen gelijk. Of er iets voorspeld is of niet, wie van die inflatoire ontwikkeling de schuld is of wie daarvan niet de schuld is, dat is nu wat ons betreft, wat dit kabinet betreft, voltooid verleden tijd. De televisie-spreker had gelijk gisteravond, toen hij zei: het gaat er nu om wat wij moeten doen. Ik ben het daarmee eens. Ik zou wel willen zeggen - en dat is geloof ik een relevante politieke opmerking -, dat de eerlijkheid gebiedt, dat diegene die in dit opzicht twee jaar vrede, vrede en geen gevaar hebben gepredikt, zich enige matiging zouden moeten opleggen ten aanzien van het beleid van een kabinet, dat nog pas twee maanden aan het bewind is.

In de regeringsverklaring heeft de werkgelegenheid een centrale plaats gekregen. Het financieel-program van dit kabinet - dat was een absolute eerste vereiste - moest voor alle dingen door het parlement worden aangenomen. U weet, dat dit niet zonder moeite is gelukt, maar het is gelukt en die moeite zijn wij al lang weer vergeten. Wij zijn blij, dat het is gelukt. Ik ga op die debatten ook niet meer in. Ik zou willen zeggen - en dan sluit ik even aan bij een passage uit de rede van de voorzitter, die wij met zo'n grote aandacht allen hebben beluisterd -, dat één van de verheugende aspecten voor mij van de debatten in de Kamers is geweest, dat ik de indruk heb - ik wil het voorzichtig uitdrukken -, dat mee door deze gedachtenwisselingen en deze debatten in de Eerste en in de Tweede Kamer een bijdrage is geleverd tot het overbruggen van de kloof tussen anti-revolutionairen en christelijk historischen. Met het open oog, dat men moet hebben voor alles wat daartoe aanleiding heeft gegeven achtte en acht ik die kloof tragisch en ben ik er dankbaar voor, dat in en mede door die debatten - als mijn indruk juist is - een bijdrage is geleverd om deze kloof enigermate te overbruggen.

Om nu op dat program terug te komen en die werkloosheidsbestrijding, als ik het nog even in een beeld mag weergeven zou ik nu een beeld aan de scheepvaart willen ontlenuen: er moesten in het schip eerst een paar lekken worden gedicht, voordat aan verdervaren kon worden gedacht. Het laatste debat over dit financiële program van het kabinet heeft plaats gevonden tussen Kerstmis en Nieuwjaar, pas daarna konden wij goed aan de slag gaan.

Dat ter verontschuldiging van het feit, dat veertien dagen na het beëindigen van het debat nog niet alles in de Staatscourant of in het Staatsblad of ergens anders is gepubliceerd, dat wij er vandaag wel in zouden willen hebben.

Ik heb er geen behoefte aan om met veel fanfare breeduit te meten wat in de tijd tot 15 februari en in de tijd daarna-tot zolang het nieuwe kabinet er is - zal gebeuren. Er wordt op het ogenblik, en dat brengt natuurlijk een verkiezingscampagne altijd enigszins met zich mee naar mijn gevoel, alweer veel te veel beloofd hier en daar. Ik zal daar niet aan meedoen. Ik zal een enkele opmerking maken over hetgeen op het punt staat te gebeuren en wat er verder zal worden gedaan zal men tussen nu en 15 februari wel zien.

A.s. maandag wordt een aantal maatregelen bekend gemaakt door minister Bakker op het gebied van het stimuleringsbeleid. De bevordering van de ontwikkeling in die gebieden, die in Nederland in de economische ontwikkeling achter zijn gebleven. Minister Bakker had beloofd bij de behandeling van zijn begroting de betreffende maatregelen per brief aan de Tweede Kamer uiterlijk het einde van deze week mee te delen. Hij heeft woord gehouden. De brief is gisteren bij de Kamer gedeponereerd, maar zal eerst maandag worden gepubliceerd. Ik kan er niets uit mede delen. Er rust een embargo op tot de Kamer het stuk vrijgeeft. Wel kan ik zeggen, dat de maatregelen liggen op het gebied van het stimuleren, van het aantrekken van nieuwe industriële vestigingen. Een punt, dat van kapitaal belang is, juist voor deze gebieden. Op korte termijn zullen maatregelen volgen, die de gemeenten, voornamelijk weer in diezelfde stimuleringsgebieden, zullen helpen bij hun gebrek aan kapitaal, overeenkomstig wat daarover in de regeringsverklaring is medegedeeld. Het gaat hier in de eerste plaats, maar niet uitsluitend om de infra-structuur-werken en de aanvullende werken, die onuitgevoerd dreigen te blijven, omdat de gemeenten hun eigen voorgeschreven kapitaal-bijdrage op het ogenblik niet kunnen leveren.

Dat brengt mij op een punt, waarover misverstanden moeilijk uit te roeien schijnen, of waarover misschien ook gebrek aan begrip bestaat. Wij konden één dezer dagen lezen - in het Kamerdebat is het ook enkele malen gezegd - dat het kabinet voorrang zal geven in zijn program aan herstel van het betalingsbalans-evenwicht en het kapitaalmarkt-evenwicht boven de werkloosheidsbestrijding en de bevordering van de werkgelegenheid. Ik hecht er aan, op het gevaar af, dat ik wat technisch moet worden, om met een enkel woord ook hier uiteen te zetten hoe verkeerd dit is gezien. Ik wou dat heel kort in vier punten doen.

Herstel van evenwicht

In de eerste plaats geeft het kabinet inderdaad grote aandacht aan het herstel van het evenwicht op de kapitaalmarkt. Is dat nu zo'n abstracte zaak? Een zaak van kapitaal en kapitalisten? Staat het slechts in verwijderd verband tot de werkgelegenheid? Is het zo, dat met het voorrang geven aan het kapitaalmarkt- beleid het werkgelegenheidsbeleid in de mist verdwijnt?

Het tegendeel is waar. Ik heb in de Tweede en Eerste Kamer geprobeerd, dat uitvoerig uiteen te zetten, maar dit misverstand woekert hier en daar nog hardnekkig voort. Wat is het geval? De werkloosheid klemt op het ogenblik niet zomaar in het algemeen in Nederland, maar die klemt in bepaalde streken en in bepaalde bedrijfstakken. De nood is het

hoogst in de bouwnijverheid, in de gemeenten, die liggen in de gebieden waar ik het zojuist over had. Waar komt dat door? Hoe komt dat nu zo ineens? Dat komt, omdat de inflatoire ontwikkeling in de tijd achter ons zichzelf om hals heeft gebracht, zoals het altijd gaat op een bepaald moment. De ontwikkeling van de inflatie wurgt dan zichzelf. De betalingsbalans gaat uit zijn evenwicht, het geld stroomt naar het buitenland, het wordt schaars, het wordt krap, het wordt duur en dan komen die bedrijfstakken en die streken in moeilijkheden, die daar speciaal onder te lijden hebben. Daarom is het eerste nodige, dat aanknopend aan de oorzaak eerst de diagnose, dan de therapie wordt gesteld en dat daarna de helpende hand wordt geboden. Nu zijn er natuurlijk gemakkelijke middelen. Er zijn mensen, die zeggen: u doet het allemaal veel te ingewikkeld, het kan veel gemakkelijker, ga maar geld scheppen. Nu treed ik verder inderdaad niet in technische details, maar ik wou u als mijn vaste overtuiging zeggen, dat door het inflatoire scheppen van geld nooit kapitaal is gecreëerd. Het is nooit gebeurd, het zal ook nooit gebeuren. Daarom is de weg, die het kabinet nu gegaan is en die inderdaad ook, en in belangrijke mate, op een ontspanning op de kapitaalmarkt gericht is, in de allereerste plaats werkgelegenheidsbeleid. Het afwezig zijn van dit beleid - veronderstel dat eens een ogenblik - zou voor de werkgelegenheid één van de allerschadelijkste dingen zijn. Juist daar, waar het nu het meeste klemt, waar de meeste pijn zit, zou een ontspanning op de kapitaalmarkt een uiterst belangrijke zaak zijn.

Waarom?

Tweede punt. Nu die andere stelling, dat dit kabinet voorrang geeft aan het evenwicht op de betalingsbalans boven bevordering van de werkgelegenheid. Helaas is het precies andersom. Wanneer het program van dit kabinet niet was gekomen, wanneer er niet was ingegrepen, zou het evenwicht in Nederland inderdaad hersteld zijn op een brute, snelle wijze. Op die manier, dat de betalingsbalans snel tot evenwicht was gebracht en de werkgelegenheid grote schade had geleden. Ik heb het zojuist reeds met een enkel woord gezegd: de inflatie was bezig zichzelf te wurgen. Een tekort op de betalingsbalans, het geld stroomt weg, het geld wordt schaars en als je daar niets aan doet, saneert de betalingsbalans vanzelf, drastisch en snel en de werkgelegenheid gaat heel snel de verkeerde kant op. Dat proces was in volle gang toen dit kabinet optrad. Het program van dit kabinet is dus niet een program, dat erop gericht is de betalingsbalans voorrang te geven boven de werkgelegenheid, maar het is een program, dat erop gericht is binnen de grenzen van het mogelijke, juist om te voorkomen dat eenzijdig het balans- evenwicht voorrang krijgt boven de werkgelegenheid, boven het evenwicht op de arbeidsmarkt, het verbroken evenwicht - als ik dat woord nog eens mag gebruiken - tussen betalingsbalans en werkgelegenheid te herstellen. Het is volkomen de zaak op zijn kop zetten, wanneer men meent dat dit kabinet de betalingsbalans laat prevaleren en de werkgelegenheid verwaarloost; het is precies omgekeerd. Het kabinet heeft een einde willen maken aan het proces, dat eind november in volle gang was en dat op het ogenblik nog niet ten einde is, want dat doe je niet in drie, vier weken, maar het program zal daartoe naar mijn vaste overtuiging wezenlijk bijdragen.

Inflatie

Derde punt. Ik kom op de inflatie terug. Sommigen zeggen; ach, maak je nu maar geen zorgen over een goede, behoorlijke financiering van het werkgelegenheidsbeleid, ga maar

inflatie maken; dat kan best op dit ogenblik. Daarvan zeg ik, dat als wij nu scherp voor ogen hebben, dat de ongelukken, die wij op het ogenblik in Nederland meemaken - het zijn werkelijk ongelukken - niet het gevolg zijn van allerlei vage ontwikkelingen in het buitenland of van andere mysterieuze krachten of van een falend ondernemingsbeleid, maar dat, als wij het eerlijk, waarachtig willen inzien, de fouten bij onszelf liggen - ik hecht er aan u te zeggen, dat ik naar niemand een vinger uitsteek - dan moeten wij ook, daarbij aanknopend nu niet denken, dat wij die gevolgen van de inflatie nu wezenlijk kunnen bestrijden door nieuwe inflatie te maken. Niemand moet van mij zeggen, dat ik een ouderwets econoom ben - er is zoveel kwaads van mij gezegd, dat dit er best bij zou kunnen - want dit is echt niet waar. Als wij op het ogenblik heel voorzichtig willen zijn met het openzetten van de inflatoire kraan terwille van de werkgelegenheid, dan doen wij dat niet om één of ander abstract financieel beleid, uit een leerboek gescheurd, tot grondslag van ons beleid te maken. Dan doen wij dat, omdat wij willen voorkomen, dat hetgeen wij nu voor een paar maanden misschien een beetje, misschien omvangrijk zouden kunnen corrigeren, dit tegen het einde van het jaar in verergerde, verscherpte vorm op ons af komt. Dat mag niet, want dan helpen wij niemand.

Arbeidsmarkt en betalingsbalans

Het vierde punt: arbeidsmarkt en betalingsbalans. Wij mogen niet terechtkomen in een situatie, waarin een land als Engeland in hoge mate verkeert. Waarin men zoveel achterop is geraakt met een gezond beleid, dat men de keus niet meer heeft, maar dat het betalingsbalansevenwicht volstrekt moet prevaleren boven de werkgelegenheid. Niemand zal twijfelen aan het inzicht, het modern economisch inzicht van premier Wilson. Hij was een briljant econoom in Oxford voordat hij in de politiek ging en niemand zal zeggen, dat hij een oude van de dertiger jaren is, maar hij moet en hij geeft de betalingsbalans voorrang boven de werkgelegenheid. Wij behoeven dat nog niet te doen. Voor die keuze wil dit kabinet, voorzover het in die korte tijd er wat aan kan doen, ons land besparen. En dat wilde ik u vanmorgen heel graag zeggen.

Het continentale plat

De tijd gaat zijn gang en ik moet binnen het kader van mijn interira-toespraak blijven. Ik zou graag nog iets willen zeggen over het continentale plat. Niet om nu uitvoerig over al die cijfers en dergelijke te praten. Alles staat in de krant, u hebt alles kunnen lezen. U weet welke boze voornemens mij worden toegedicht. Ik vind het niet de moeite waard ze te weerleggen. Maar ik zou iets over dat continentale plat willen zeggen in het kader van de werkgelegenheid. Natuurlijk is bij het continentale plat in hoge mate de olie- en gaswinning in het geding.

Dat de directe baten voor de schatkist zo hoog mogelijk moeten zijn, accoord; ten aanzien daarvan is er geen verschil van mening. Het verschil van mening gaat over de vraag hoe je dit op de beste manier kunt bereiken. Maar hier zit een uiterst belangrijk werkgelegenheidsaspect aan. Misschien zou het wel zo kunnen zijn, dat als je twee, drie of vier jaar met de oliemaatschappijen gaat pokersen, dat dan over die drie of vier jaar de toestand zo zou zijn, dat je er nog meer uit zou kunnen halen aan afdracht aan de schatkist door die oliemaatschappijen dan op dit ogenblik. Laten wij het een ogenblik aannemen, dan moeten

wij goed begrijpen, dat wij in die vier jaar een belangrijk stuk werkgelegenheid verspelen, want de grote oliemaatschappijen staan - als de Noordzee echt in exploitatie wordt gebrek - met heel omvangrijke bedragen klaar om die ontginning ter hand te nemen en dat zal in belangrijke mate gebeuren vanuit Nederland en heus niet alleen vanuit Rotterdam of vanuit Amsterdam. Het stuk Noordzee, zo zegt men mij, ik weet er verder niets van, dat ten Noorden van de Waddeneilanden ligt, is niet het minst veelbelovende deel van de Noordzee. Een uitvalspoort daarheen vormen de havens in het Noorden van het land. Bij de echt niet florerende scheepsbouw in het Noorden ligt werk te wachten. Het is in belangrijke mate het werkgelegenheidsaspect, dat ons ertoe gebracht heeft om - met volkomen overeind houden van het voornemen om tot een zodanige regeling te komen, dat afgedragen kan worden wat redelijker wijze gevraagd kan worden - er voor te blijven zorgen, dat het inderdaad gebeurt en zo omvangrijk mogelijk gebeurt, dat wij de werkgelegenheid, die uit die ontginning van de Noordzee kan voortvloeien voor ogen houden. Dit is in de eerste plaats de aanleiding voor het kabinet geweest om niet de gemakkelijkste weg te kiezen en te zeggen: ach het duurt onze tijd wel uit; het is anderhalf jaar vertraagd; er kan nog wel een half jaar bij, laat het nieuwe kabinet dit maar doen. Wij willen alles doen wat dit grote werkgelegenheidsobject dichterbij kan halen. Ik zou graag willen, dat men bij alle gepraat over de vraag of die oliemaatschappijen nu 70, 72 of 74 procent van het gas en wat minder van de olie moeten afdragen en bij alle gepraat over staatsdeelneming of niet, dat men meer oog kreeg voor het ontzaglijke belangrijke werkgelegenheids-aspect van het zo snel mogelijk ter hand nemen van de ontginning van het continentale plat.

Ontmythologisering

Dit waren enkele actuele problemen. Ik was eigenlijk al een beetje bezig over de ontginning van het continentale plat in 1967 en 1968 te spreken. Het zou zeer verleidelijk zijn nog iets te zeggen over de vraag hoe het economisch perspectief zich op het ogenblik aan ons voordoet. Ik zal het om de tijdszake niet meer doen; ik zou met een paar opmerkingen hierover mijn toespraak willen besluiten. Het is een probleem voor ons land voor ons allemaal, hoe wij wat van die overspannen verwachtingen afkomen, die wij een beetje hebben opgelopen in de laatste jaren en die mag u dan best ruim nemen wat mij betreft. Wij zijn er ruw aan herinnerd, dat er grenzen zijn aan wat wij in een bepaalde periode kunnen doen. Wij hebben naar mijn mening voor de komende periode een sober en realistisch beleid nodig. Er is in de theologie wel eens gesproken over de ontmythologisering. Ik heb er niet zoveel verstand van, maar als ik het woord goed begrijp zou ik willen zeggen, dat onze Nederlandse politiek het nodig heeft, dat er in belangrijke mate aan ontmythologisering wordt gedaan. Die politiek moet zakelijker worden, die moet onder ogen zien, dat wij in de komende jaren in Nederland maar heel weinig keus hebben om te manoevreren tussen de een of de andere koers. Het is een klein land en dit kleine land moet leven in de wereld. Het moet zijn welvaartsbronnen tot ontwikkeling brengen. Wij moeten nu iets duidelijker inzien dan in de jaren, die achter ons liggen, dat dit niet zo snel kan als wij graag gewild hadden. Wij moeten beter leren inzien, dat wie in het jaar 2000 graag wil doen bereiken dat onze kinderen in een iets opgewekter en vrolijker en beter uitgerust en toegerust land kunnen leven, zoals men dat vaak zegt, dat men daar niet met hele grote sprongen komt, omdat

men dan onderweg valt, maar dat men daar rustig en stevig naar toe moet lopen en dat acht ik een uiterst belangrijke zaak voor de komende vier jaar te zijn.

Wat betekent het allemaal? Wat stelt het allemaal voor? Deze vragen komen misschien bij u op. Daarom nog enkele dingen. Wanneer de stijging van de overheidsuitgaven in de komende periode niet in de pas blijft lopen met de toeneming van het werkelijk nationale inkomen en wanneer de lonen en de andere inkomens niet in de pas worden gebracht met de productiviteit, dan zal het einde van de periode 1967 - 1971 - laten wij gemakshalve aannemen, dat één kabinet zich daarmee zal bezighouden voor vier jaar - uit een oogpunt van werkgelegenheid erger zijn dan het begin. Ik hoop, dat men realistisch en sober en een beetje doende aan ontmythologisering ten aanzien van allerlei leuzen, deze periode zal ingaan. Hoe het allemaal gaat en wat de politieke samenstelling van het kabinet zal zijn, dat zullen wij dan wel zien.

Werktekening

Het zou kunnen lijken als ik zo zeg, dat wij een brok ontmythologisering in de politiek nodig hebben, dat ik daarmee zou willen ontkrachten wat de voorzitter zo treffend heeft gezegd over hetgeen de Anti-Revolutionaire Partij wil zijn en niet wil zijn. Dat is niet het geval. Maar om het gevaar te ontlopen, dat ik zou trachten te herhalen hetgeen de voorzitter heeft gezegd, of het gevaar zou lopen, dat men tegen mij zou zeggen: nu hebt u een verhaal over de inflatie gehouden, over het regeren in de komende vier jaar en over het ontmythologiseren en dan plakt u er gauw een stichtelijk slot aan, behoef ik niets meer te zeggen op dit punt na hetgeen de voorzitter in dit verband reeds heeft gezegd. Als een passant, want dat ben ik nu toch echt in de politiek - al hoop ik nog vaak in uw midden te zijn, maar niet meer in deze functie - zou ik willen zeggen: ik hoop, dat wij een waarachtige en een gave verkiezingscampagne zullen voeren. Ik hoop, dat wij daarna in de oppositie of in de regering verder onze taak zullen vervullen voor het Nederlandse volk zoals wij dat bijna 90 jaar hebben gedaan. Wij moeten ons niet van de wijs laten brengen, dat het mensdom in Nederland alleen maar te kiezen heeft tussen V.V.D. en P.v.d.A.. Gesteld, dat ze het allemaal zouden geloven, en je zou morgen die twee partijen krijgen, dan zouden ze met tenminste dezelfde onduidelijkheden te worstelen krijgen, die ze ons nu in de schoenen schuiven. Ik hoop, dat wij zullen blijven werken - in de oppositie of in de regering - aan wat de voorzitter zo treffend heeft genoemd de werktekening; waarvan wij intussen alleen maar een paar potloodstrepen zullen kunnen aanbrengen.

Ik hoop ook, dat wij ons van die tekenarbeid — die misschien nooit veel verder komt dan het soort tekeningen, dat wij van onze (kleine) kinderen kennen - door niets en door niemand, nu en in de toekomst zullen laten weerhouden.